A NAGYSZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1895 AUGUSZTUS 29.

N.-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA

BALOG AMBRUS,
EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

DEBRECZEN,
NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.
1895. — 898.

A NAGYSZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1895 AUGUSZTUS 29.

N.-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA

BALOG AMBRUS,

EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1895. — 898.

A NAGYSZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1895. AUGUSZTUS 29-ÉN

NAGYSZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak:

Széll Kálmán esperes és Tisza Kálmán egyházmegyei gondnok elnöklete alatt:

I. Tanácsbirák:

Lelkészi részről:	Világi részről:
Balog Ambrus	dr. Balogh Elek
Márk Ferencz	Benedek László
Nagy Imre	Sántha István.
Böszörményi Lajos	
Sipos Imre	
Hajdu Elek	

II. Jegyzők:

Balog Ambrus, Nagy Imre lelkészi, — Sántha István, Hadházy Kálmán világi részről.

III. Számvevőszéki tagok:

Sántha István, Szikszay Lajos, Borbély László, Márk Ferencz és Bagdi János ugy is mint egyházmegyei pénztárnok.

IV. Lelkészek:

Kolumbán Áron kötegyáni, Kozma Zsigmond mezősasi, Ónodi Sándor mezőgyáni, Bethlendi Sándor tamásdai, Miklósi Béla erdőgyaraki, Boros Gábor árpádi, Leelőssy István bajji, Budai János berek-böszörményi, Tóth István gyantai, Szabó István geszti lelkésztársak.

V. Tanitó testület képviselője:

Varga Károly ágyai tanitó.

VI. Egyházak világi képviselői:

Szathmári Zsigmond, Bereczki Imre Nagy-Szalontáról; Ölyüs András Sarkadról, Szabó József Ugráról, Gál György Komádiból, Kincses Gergely Okányból, Boros L. Mihály Gyantáról.

Esperes — buzgó ima után — következőleg üdvözli elnöktársát, egyházmegyénknek mindnyájunk által szeretve tisztelt gondnokát, Tisza Kálmán ő nagyméltóságát:

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

Midőn egyházmegyénknek az egyházi törvény értelmében a mai napra egybe hivott rendes közgyűlését megnyitni szerencsés vagyok: buzgón kérem a nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlést, hogy a hála, tisztelet és szeretet érzelmével, velem együtt üdvözölje ő ekszczellencziáját, egyházmegyénk szeretve tisztelt gondnokát *egyházmegyei gondnokságának 40 éves évfordulóján.*

40 esztendő, már magában véve is nagy idő, — hát még a közügy szolgálatában, — hát még olyan nyomot hagyva, olyan példát örökitve, mint Ekszczellenczíád 40 éves egyházmegyei gondnoki működése? Ha valahol itt igaz a római mondása: „et nomen dixisse sat est“!

Tisza Kálmán neve a magyar ev. ref. egyházra nézve *zászló*, melyre az egyházi és iskolai ügyek iránt való igaz és benső érdeklődés, nem elhangzó szavakban, hanem *beszélő tettekben van felirva.* Nagyméltóságod 40 éves egyházmegyei gondnoki működése nemcsak utat mutat, de példát is ad mindnyájunknak, hogyan kell egyházunkat nemes bátorsággal, bölcs tapintattal, kitartó munkával és soha nem lankadó türelemmel igazán szeretni, érette tenni, igazáért küzdeni, jövőjéért hatni, alkotni. . . .

Kegyelmes Uram! Mi a nagyszalontai egyházmegye közgyűlése, a mai napon hálát adunk az isteni gondviselésnek, hogy Ekszczellenczíádat nekünk adta; hogy egyházmegyei gondnokságának 40 éves fordulóján Nagyméltóságodat lelkünkből üdvözölhetjük és könyörgünk az isteni gondviselésnek, hogy kegyelmének bőségével Ekszczellenczíádat továbbra is *szeresse, áldja és boldogitsa!*“

Ez általános lelkesedést gerjesztő beszéd után, melynek csaknem minden egyes bevégzett mondatát zugó éljenzés kisérte: Tisza Kálmán a következő nyilatkozatot tette:

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

Meghatva nagytiszteletü Esperes urnak általam nem várt, — és tulszerénység nélkül mondhatom — nem is érdemelt üdvözlő beszéde által; annak némi viszonzása gyanánt én is felhasználom ez alkalmat arra, hogy én is kifejezzem köszönetemet a nagytiszteletü egyházmegye iránt, mely *ifju koromban*, s oly időben *mikor a haza szolgálatába állani más téren alig volt lehetséges*, engemet gondnokká választván: megadta a módot, megadta az alkalmat arra, hogy hazámat és egyházamat szolgálhassam.“

Az ismételten felhangzó *lelkes éljenek* lecsillapultával közgyűlésünk elhatározza, hogy mindkét beszéd, az egyszerű bár, de a szeretet és tisztelet melegével megszentelt *családias* ünnepély emlékezetére: *jegyzőkönyvileg legyen közzé téve.*

52. Jegyző felolvassa neveit az egyházak megjelent képviselőinek, kik szabályszerüen kiállitott megbizó leveleiket hozzá beadták.

Az egyházak világi képviselői a fent kitett sorrendben igazoltatnak.

53. Elnöklő esperes jelenti, hogy *Fábián László* és *Tisza István* tanácsbirák, valamint *Nagy Dániel* komádii, *Nagy Elek* sonkolyosi lelkészek és *Vadas Gyula* csermői segédlelkész-tanitó irásban tettek jelentést arról, hogy másnemű halaszthatatlan elfoglaltatásaik miatt jelen gyűlésen részt nem vehetnek.

Sajnos tudomásul szolgál.

54. A tárgysorozat felolvastatván:

helyben hagyást nyer, s a tanácskozás sorrendjének alapját képezi.

55. Olvastatott Esperesnek a következő jelentése a *törvényszerü egyházlátogatásról*:

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

A f. évi törvényszerü egyházlátogatásról szóló jelentésemet a következőkben van szerencsém beterjeszteni:

Két egyházban, u. m.: *N.-Szalontán* és *Okányban* személyesen végeztem a törvényszerü egyházlátogatást.

A n.-harsányi, ugrai, geszti, mező-gyáni, zsadányi, s.-kereszturi és sarkadi egyházakban *Sipos Imre* és *Hajdu Elek* egyházmegyei tanácsbiró urak; — a szakáli, m.-homorogi, komádii, m.-sassi, b.-böszörményi és k.-

apátii egyházakban *Nagy Imre* és *Márk Ferencz* egyházmegyei tanácsbiró urak; — a belényesi, b.-ujlaki, sonkolyosi és jánosfalvai, fenesi, tárkányi, nyégerfalvai és remetei egyházakban *Márk Ferencz*, *Benedek László* egyházmegyei tanácsbiró urral együttesen, — az árpádi, f.-tóti, tenkei és gyantai egyházakban *Boros Gábor* lelkészszel, — Erdő-Gyarakon *Miklóssy Béla* lelkészszel együttesen; — az aradi, szemlaki, kisperegi s német-peregi, m.-gyoroki, radna-lippai, pankotai, szentleányfalvai, boros-sebesi és cserméi egyházakban *Böszörményi Lajos* egyházmegyei tanácsbiró *Szondy Géza* lelkészszel; — a köte-gyáni, bájji, n.-zerindi, tamásdai, bélzerindi, vadászi, ágyai, szintyei, erdőhegyí, f.-gyarmati és anti egyházakban *Balog Ambrus* egyházmegyei tanácsbiró *Bagdi János* lelkészszel együttesen végezték azt fölkérésem folytán.

A tisztelettel ide zárt egyházlátogatási jegyzőkönyvek alapján a következő fontosabb és részben hatósági intézkedést igénylő ügyeket van szerencsém kiemelni:

1. Kitünő tanitók: *Horváth József* anti vegyes iskola tanitó, *Szabó József* n.-zerindi fi-, *Lehóczky József* n.-zerindi leány-, *Kiss Gábor* okányi leány-, *Mikó Márton* sarkadi fi-, *Váczi Sándor* vadászi leány-, *Ferenczi József* köte-gyáni fi-, *Kiss István* köte-gyáni leány-, *Báthori István* gyanté-puszta vegyes iskola tanitó, *Kapéri Károly* n.-szalontai fi-, *Török Gyula*, *Sütő Antal*, *Szabó Gyula* és *Bakk János* n.-szalontai leány tanitók. A vallástanitást „kitünő“ eredménynyel végezték *Fogarassy Bálint* radna-lippai, *Sipos Imre* belényesi és *Nagy Elek* sonkolyosi ev. ref. lelkészek.

2. Gyantán a Pap Gábor tanitó vezetése alatt levő iskola ez évben sem mutatott „elegendő“ eredményt fel, sőt beigazolva lett, hogy nevezett tanitó a módszeres tanitásra s általában egy iskolának helyes és a mai kor igényeinek megfelelő vezetésére teljesen képtelen: mivel már a 81—1894. számu egyházmegyei végzésben csakis azon feltétel alatt türetett meg Pap Gábor az 1894. iskolai év folyamán jelen tanitói állomásában, ha segédtanitót állitván be a gyantai egyház ezen iskolába, — a tanitás eredménye sikert tüntet fel, — utasitandó a gyantai egyház, hogy a leánytanitói állást haladéktalanul alkalmas tanitóval töltse be és ne türje tovább, hogy egy egész nemzedék jövendője veszélyeztessék egy ideiglenesen alkalmazott s eddig is csak indokolatlanul eltürt tanitásra képtelen tanitó miatt. Annyival is inkább, mert megkellett győződni, hogy a gyantai ev. ref. egyház, templomának nagyobbmérvü és jelentékeny költséget igénylő kényszerült kijavitása miatt ez időszerint képtelen a 3-ik tanitói állás s illetőleg iskola felállitására.

3. A Kiss Sándor komádii tanitó vezetése alatt levő 5 osztályu fiuiskola nem volt elbirálható 3-ik, 4-ik és 5-ik osztályában a növendékek tetemes mulasztása miatt, 1-ső és 2-ik osztályában pedig olyan gyenge eredményt tüntetett fel, hogy az 1-ső osztálybeliek felerésze ismételni lesz kénytelen. E tárgyban nemcsak az egyházlátogató küldöttséghez, hanem

külön panasz is adatott be, mely mint fegyelmi ügy, a bíróság által lesz elintézendő.

4. Kutasi Ferencz és Asztalos Ferencz berek-böszörményi tanitók torzsalkodása miatt a presbyterium fegyelmi vizsgálatot kért nevezett tanitók ellen, mely ügy birósági elintézés alatt áll.

5. Szemlaki tanitó: Juhász József ellen beadott panaszos kérvény tárgyában, az egyház látogató küldöttség békebirói eljárása sikerre vezetett. Mivel azonban beigazolva lett, hogy nevezett tanitó a tantervet nem tartja meg s a „magyar nyelvet“ a többi tantárgyak háttérbe szoritásával igyekszik tanitani: Juhász József tanitó utasitandó, hogy a tantervhez alkalmazkodjék s a kiszabott tantárgyakat az előirás szerint tanitsa.

6. Mivel az egyházkerület által kiszabott tanterv még most sincsen mindenütt pontosan megtartva és az egyházkerület által kötelezővé tett tankönyvek nincsenek mindenütt használatban és mert még most is vannak egyházak, hol a felvételi naplók és iskolai anyakönyvek hiányzanak: egyfelől a presbyteriumok a szükséges taneszközök, vezérkönyvek, felvételi naplók és iskolai anyakönyvek haladéktalan beszerzésére, — másfelől a tanitók, azoknak tantervszerü felhasználására utasitandók, illetőleg fegyelmi eljárás terhe alatt kötelezendők.

7. Hogy az egyházi törvény 241. §-ában megrendelt „Vagyonkönyv“ minden egyházban egyöntetüleg legyen elkészitve: van szerencsém e czélból az ide zárt rovatos ivet bemutatni azon kéréssel, hogy ezen ivre A) alatt az ingatlanok, B) alatt az ingóságok, C) alatt a teherállapot jegyeztessék be, a „Jelentő ivek“ alapján, a melyek minden egyház levéltára számára megküldettek. Az eképen kiállitott Vagyonkönyv és az egyházak rendes szükségletét feltüntető „Kimutatás“ 2 példányban lesz az esperesi hivatalhoz beterjesztendő.

8. Végül az egyházmegyei tanügyi bizottság nevében van szerencsém jelenteni, hogy a hozzá beérkezett adatok szerint, a folyó 1894—5. tanévben egyházmegyénkben 100 tanitó volt alkalmazva, kik közül fitanitó 34, leánytanitó 32, vegyes iskola tanitó 34; — közülök képesitve van oklevéllel 71, igazolványnyal 16 kibocsátással 5, lelkésztanitói képesitése van 3-nak, segédlelkészi 1-nek, nincs képesitvénye 4-nek; — ezek közül állandó 82, ideiglenes 15, segéd 3; — a tanitók folyó évi összes javadalma 47,734 frt; az egyházkerület által meghatározott A) tanterv szerint tanitott 21, B) szerint 14, C) szerint 65. — 6—12 éves 9220 tanköteles közül iskolába járt 8659, az iskolát idő előtt elhagyta 257, iskolába soha sem járt 304.

13 - 15 éves korig tanköteles 3302 közül iskolába járt 1995, nem járt 1307. — Az iskolai épületek száma 83, — ebben van 99 tanterem, melyből törvényszerü 51, kielégitő 38, türhető 9, rosz állapotban levő 1. Az iskola fentartására folyó évben fordittatott 6374 frt; ugy hogy az iskoláztatásra a folyó iskolai évben tett kiadások főösszege: 53108 frt.

Egyházmegyei közgyűlésünk e jelentést átalában tudo-

másul veszi. *Inditványait határozati erőre emeli. Intézkedéseit jóvá hagyja.*

a) Pap Gábor gyantai, ideiglenesen, csak is szükségből és szánalomból alkalmazott tanitót *állásától elmozditja közgyűlésünk*, minthogy a tanitásra képtelen, kötelességei teljesitésére egészen alkalmatlan, és mert éveken keresztül az iskolája javitására adott időt sikeresen nem használta fel.

A gyantai egyház presbyteriumát pedig utasitja közgyűlésünk, hogy a leánytanitói állomást *alkalmas tanitóval* a legrövidebb idő alatt töltse be és ennek megtörténtéről azonnal tegye meg jelentését ugy az *esperesi*, mint a *tanfelügyelői* hivatalnak.

b) Egyházmegyénk közgyűlése elismeréssel veszi ugyan tudomásul, hogy Juhász József szemlaki tanitó iskolájában a magyar nyelv tanitását szivén hordozza, s ez irányban folytatott *tevékenységére ezután is számit*, de ezen elismerésének kifejezése mellett is *szigoruan megkivánja*, hogy a kiszabott többi tantárgyak tanitását se hanyagolja el, mert ha a tantervet jövőben sem tartaná meg; ha egyes tantárgyakat ezután is, mint eddig cselekedte, tetszése szerint fogna elmellőzni: e hanyagsága és önfejü makacskodása *a fegyelmi megtorlást okvetlenül maga után vonja.*

A vallásos oktatást, a tanterv szerint, beszéd- és értelem gyakorlat alakjában már az első osztályban meg kell kezdeni és minden osztályban fokozatosan előhaladva tanitani épen *felekezeti* iskolában *elengedhetetlen kötelessége* minden tanitónak. A magyar történelmi életrajzok a III-ik és IV-ik osztályban okvetlenül felveendők. A földrajzból a III-ik osztályban a születéshely és megye, a IV-ik osztályban Magyarország részletes ismertetése a *kötelező tantervben* elő van irva. Ezen tantervnek megtartását egyházkerületünk minden egyes tanitójától méltán megkivánja a felsőbb hatóság. Épen a történelem és földrajz tanitásakor nyilik a tanitónak *legszebb és legkedvezőbb alkalma* a magyar nyelvnek *gyakorlativá* és a növendékek előtt vonzóvá tételére.

Juhász József szemlaki tanitót egyházmegyénk közgyűlése, a különbeni következmények terhe alatt komolyan figyelmezteti tanitói *minden* kötelességeinek pontos teljesitésére.

c) A mely egyházban a felvételi naplók és iskolai anyakönyvek, valamint a taneszközök és vezérkönyvek még mindig hiányzanak: azoknak haladék nélkül való beszerzésére a *presbyteriumokat*, — a tantervszerü felhasználá-

sára és alkalmazásra pedig a *tanitókat* szigoruan utasitja egyházmegyénk közgyűlése.

d) Az egyházi törvény 241 §-ban elrendelt „*Vagyonkönyvek*“ elkészitésének megkönnyebbitése és egyöntetüsége czéljából a bemutatott rovatos iv mintát közgyűlésünk elfogadja és köztudomásra juttatni rendeli, hogy ezen iveket a kivánt mennyiségben ivenként 2 krajczárral számitott árának előleges beküldése mellett egyházmegyénk pénztárnoka Bagdi János anti lelkész minden lelkészi hivatalnak portómentesen hivatalból megküldi.

56. Olvastatott a következő esperesi jelentés az elnökileg elintézett ügyekről:

Nagytiszteletü egyházmegyei Közgyűlés!

Az egyházmegye utóbbi közgyűlése óta elnökileg elintézett közérdekü ügyekről van szerencsém a következőkben terjeszteni be jelentésemet:

1. 1895. április 30-án 265. sz. a. Rózsa Ferencz dobrács-apátii volt tanitót az ugrai ev. ref. presbyterium választása és bemutatott szolgálati bizonyitványa alapján, azzal a kikötéssel erősitettem meg ideiglenesen az ugrai leánytanitóságban, hogy egy év alatt tanitói oklevelet szerezni köteles, — mert különben ideiglenes minőségben sem maradhat állomásán tovább.

2. Május 25 én 305. sz. a. Gaál György segédlelkészt, képesitő- és szolgálati-bizonylata alapján felhatalmaztam a komádii egyházban, Nagy Dániel rendes lelkész mellett — a lelkészi szolgálatok végzésére segédlelkészi minőségben.

3. Május 29-én 315. sz. a. Oláh Sándor okleveles tanitót, oklevele és szolgálati bizonyitványa alapján, az egyházi törvény 434. §-a értelmében, Jánosfalván előkönyörgő tanitóvá alkalmaztam ideiglenes minőségben.

4. Junius 10-én 331. sz. a. a tamásdai ev. ref. egyházi előljáróság jelentése folytán, örömmel vettem tudomásul Báró Bors Frigyes tamásdai nagybirtokos azon nemes elhatározását és áldozatkészségét, mely szerint saját költségén egy egészen uj tantermet épittet a tamásdai ev. ref. iskolának azon kikötéssel, hogy az egyház pedig a tanitói lakást igazittassa ki; e czélból a tamásdai presbyterium és egyházközségi közgyűlés azon intézkedését, hogy a tanitói lakás átalakitását — a becsatolt költségvetés szerint — 300 frt költséggel eszközli, mely is 3 év alatt lesz az egyháztagokra kivetendő, — jóváhagytam s ideiglenesen engedélyeztem, hogy ezen épitési költség fedezésére, a becsatolt presbyteriumi és egyházközségi végzés alapján 300 frt kölcsönt vegyen fel a tamásdai egyház a lelkészi gyámintézet pénztárából, köteles levén azt 3 év alatt az épitési pótadóból lefizetni, — utasitván a presbyteriumot, hogy mindezekre nézve az egyházmegye közelebbi közgyűlésétől kérjen utólagosan engedélyt. A tamásdai

presbyterium és egyházközségi közgyűlés e tárgyu kérvényét, van szerencsém 456. sz. a. bemutatni.

5. Junius 18-án 340. sz. a. a geszti egyház indokolt kérvénye folytán jóváhagytam a presbyterium és egyházközségi közgyűlés azon intézkedését, hogy a geszti fiu- és leány-iskola szüknek bizonyult tantermeit, — a bemutatott költségvetés alapján, 933 frt 45 kr. költséggel, — melyre 950 frt fedezet van kimutatva, — kibővittessék és egy gondnoki szobát épitsenek még e nyár folyamán. Megerősitettem a bemutatott munkabér-szerződést is azzal, hogy az épületet majdan szakértők által vétessék át s annak megtörténtéről hozzám tegyenek jelentést.

6. Junius 29-én 356. sz. a. jóváhagytam a szent-leányfalvai ev. ref. egyház malomháza eladására vonatkozó, Kiss Jánossal 530 frt vételárban kötött szerződést, melyre már az egyházmegye 33—1895. sz. a. és az egyházkerület 72—1896. sz. a. engedélyt adott.

7. Julius 27-én 386. sz. a. Peleskey Dániel apai tanitót a tamásdai presbyterium választása, s a megválasztott eredetiben bemutatott oklevele és szolgálati bizonyitványai alapján ideiglenesen megerősitettem a tamásdai orgonista-kántor tanitóságban.

8. Julius 30-án 392. sz. a. örvendetes tudomásul vettem az okányi képviselő-testület azon elismerést érdemlő elhatározását, hogy a kisebb fiu-tanitó 400 forinttal dijazott fizetése emelésére 10 év tartamára évi 100—100 frt segélyt szavazott meg; — 10 év után, midőn már az okányi egyház adósságát lefizette, ezen 100 frt fizetését magára vállalja.

9. Augusztus 1-én 390. sz. a. Nagy Márton ev. ref. lelkész-jelöltet főtiszt. püspök ur folyó évi julius 18-án kelt kibocsátása és engedélye alapján fölhatalmaztam, hogy a nagy-szalontai ev. ref. egyházban, mellettem a lelkészi szolgálatokat jogérvényesen végezhesse, — segédlelkészi minőségben, — addig is, mig f. évi szeptember havában a lelkészképesitő vizsgát letenné.

10. Augusztus 1-én 395. sz. a. Imre Árpád segédlelkészt, képesitő bizonylata és püspöki bekebelező levele alapján felhatalmaztam, hogy a boros-sebesi egyházban a lelkészi szolgálatokat segédlelkészi minőségben végezhesse.

11. Részvéttel jelentem be, hogy Szilágyi Sándor boros-sebesi lelkész folyó hó 19-én meghalt, — 4 esztendei buzgó lelkészi szolgálat után, 37 éves korában végezte be hányatással és megpróbáltatással teljes földi életét, — továbbá, hogy Ferenczi József folyó évi junius 18-án, hosszas szenvedés után meghalt 37 éves korában, 16 esztendeig jelesen folytatott tanitóskodása közben Köte-Gyánban.

12. Örömmel hozom köztudomásra, hogy folyó hó 25-én egy ritkán előforduló, lélekemelő ünnepélyen vettem részt Komádiban, egyházmegyénk volt esperese: Nagy Dániel lelkészi müködésének 50 éves fordulója alkalmából; — a mikor is a hálaadó imát én végeztem, az egyházi beszédet a jubiláns tartotta, ki mint a Jézus Krisztus jó vitéze, egy félszázadon át hordozta és hordozza a munkának terhét; ugy is, mint a

mező-sasi egyházban 12 évig, a komádii gyülekezetben 38 éven át lelkipásztor, ugy is, mint egyházmegyénknek 4 éven át buzgó odaadással és igaz hüséggel müködött esperese.

13. Végül örömmel jelentem be, hogy egyházmegyénk tanitói testülete, Szabó József n.-zerindi tanitó, 40 éves tanitóskodása alkalmából, folyó hó 26-án Nagy-Zerinden, az egyházi és községi előljáróság buzgó és áldozatkész közremüködésével, hálaadó isteni tisztelettel kapcsolatot ünnepélyt rendezett, mely alkalommal egyházmegyénk nevében melegen üdvözöltem Szabó Józsefet, egyházmegyei tanügyünk kiváló buzgóságu, hivatott és rátermett munkását, ki 40 évre terjedő, mindig kitünő eredményü tanitói müködésével mutatta meg, milyen az igazi jó tanitó; üdvözöltem másfelől a rendezőket, kik a valódi érdemet méltatni tudják.

Általában jóváhagyó tudomásul szolgál.

a) *Báró Bors Frigyes* tamásdai nagybirtokos azon nemes és áldozatkész cselekedetét, hogy a tamásdai ev. ref. iskola részére, téglából, saját költségén, — a tamásdai hivek által szolgáltatott fuvar és szükséges mészen kivül — 792 frt, azaz Hétszázkilenczvenkettő forintba kerülő, *diszes, uj tantermet épittetni szives volt:* egyházmegyénk közgyűlése elismerésének és hálás köszönetének kifejezése mellett veszi tudomásul.

b) A tamásdai tanitó lakás átalakitásának tervét és költségvetését, valamint azon körülményt, hogy ezen czélra 300 frt kölcsön felvételét az esperesi hivatal engedélyezte: egyházmegyénk közgyűlése jóváhagyja, utasitván a presbyteriumot, hogy ezen összeget a bemutatott kivetési liszta alapján a hivektől a kikötött 3 év alatt pontosan és szorgalmatosan beszedje, s a beszedett összeget *ezen kölcsön letörlesztésére forditsa.*

c) Elismerésének kifejezése mellett örvendetes tudomásul veszi közgyűlésünk az okányi községi képviselőtestület azon lelkes buzgóságról tanuskodó szép elhatározását, hogy a kisebb fitanitó 400 forinttal dijazott javadalma emelésére 10 egymásután következő évben évi 100—100 frt segélyt szavazott meg a *tanügy jól felfogott érdeke szempontjából.*

d) A *Nagy Dániel* komádii lelkész 50 éves lelkészi jubileumáról való jelentést nem csak örvendetes tudomásul veszi egyházmegyénk közgyűlése, hanem a *maga részéről is kifejezi* szivből származó jó kivánatait és meleg üdvözletét azon férfiu iránt, ki ugy is mint ember, ugy is mint lelkész, ugy is mint volt esperes, szelid, igaz lelkipásztori jellemével, tiszta becsületességével, fáradhatatlanul munkás szorgalmával mindazok tisztelő szeretetét és becsülését kiérdemelte, kiknek vele érintkezni *kedves alkalmuk volt.*

c) Ugyan ezen alkalommal megemlékezik egyházmegyénk közgyűlése *Bedrich József* szemlaki lelkészről is, ki szintén megérte lelkészkedésének 50 éves fordulóját, s ezen hosszu időt kezdettől fogva egy községben, a sok nyelvü Szemlakon töltötte, hol magának érecznél maradandóbb emléket emelt szelid, mivelt, buzgó papi szolgálatainak mindig hüséges teljesitésével és ezen kisded egyház anyagi ügyeinek felvirágoztatásával. A kegyelemnek Istene tegye nyugodtá és megelégedetté életének hátra levő idejét.

f) *Szabó József* nagy-zerindi tanitót, ki tanitóskodásának 40 éves évfordulóját testi és lelki erőben megérte, egyházmegyénk közgyűlése meleg rokonszenvvel köszönti s *elismerését iránta* jegyzőkönyvileg is kifejezi.

57. Olvastatott esperesnek a következő jelentése a skontró ügyekről:

Nagytiszteletü egyházmegyei Közgyűlés!

A scontró-ügyekről a következőkben van szerencsém jelentésemet megtenni:

A 26 – 1895. sz. egyházmegyei végzés folytán jelentette:

1. A bél-zerindi egyház gondnoka, hogy az 1894-ik évi gondnoki számadásba a 79. tétel alatti 20 kr. különbözetet kiigazitotta;

2. A belényesi egyház gondnoka az 1893-ik évi pénzmaradványt 23 frt 36 krra igazitotta ki;

3. A mező-gyáni egyház gondnoka az 1893 ik évi pénztári maradvány okmányát 22 frt 24 krra javitotta ki;

s az ekép megtörtént kiigazitást igazoló okmányokat hozzám beterjesztette.

Tudomásul szolgál.

58. Olvastatott Sántha István következő levele, melyben a világi jegyzőségről és tanácsbiróságról lemond:

Nagytiszteletü egyházmegyei Közgyűlés!

Körülményeim ugy alakultak, hogy a tanácsbirói és világi főjegyzői állást vissza kell helyeznem a nagytiszteletü egyházmegye kezébe

Kérem legyen kegyes lemondásomat elfogadni!

Évek hosszu sora óta viselem ezen két tisztséget. Mind végig az a komoly törekvés vezérelt, hogy a nagytiszteletü egyházmegye megtisztelő bizalmára magamat legjobb tehetségem szerint méltóvá tegyem. Valójában nagy megnyugvásomra szolgálna, ha egyházi, vallási, közoktatási életünk fejlesztéséhez, mint egyházmegyénk egyik igénytelen munkása, csak egy *porszemmel is hozzá járultam volna.*

Távozásommal hiven megőrzöm s életem egyik legbecsesebb emléke

gyanánt viszem magammal a nagytiszteletü egyházmegye bizalmát, melylyel engem annyi időn keresztül megtisztelni méltóztatott.

Egyházmegyénk közgyűlése *sajnálattal veszi tudomásul Sántha István lemondását*, mert az ő szakavatott, odaadó munkásságát nélkülözni nagy veszteség lenne. Felkéri azért közgyűlésünk, hogy legalább a *tanácsbiróságról* még most ne mondjon le.

Sántha István az iránta nyilvánult közbizalom előtt meghajlik, s a tanácsbiróságról való lemondását visszavonja, de minden egyéb egyházmegyei megbizatásáról való lemondását *kénytelen fentartani.*

Közgyűlésünk midőn Sántha Istvánnak a tanácsbiróság további viselésére vonatkozó nyilatkozatát örömmel fogadja, ugy főjegyzői buzgó, mint számvevőszéki uttörő, nehéz, de *maradandó nyomot hagyó* munkásságát megköszöni, s érdemeit jegyzőkönyvi elismerés mellett megörökiteni rendeli.

Az esperesi hivatalt pedig közgyűlésünk felkéri, hogy a világi főjegyzőség, számvevőszéki tagság és lelkészgyámintézeti választmányi tagság betöltése tekintetében ugy tegye meg az intézkedéseket, hogy *a jövő tavaszi közgyűlésen a megválasztottak helyeiket elfoglalhassák.* Ez okból, netaláni eredménytelenség esetén, a szavazatbontó bizottság ujabb szavazás elrendelésére is feljogosittatik.

59. Beterjesztetett az esperesi hivatal által továbbitott hivatalos pénzekről összeállitott következő számadás:

Nagytiszteletü egyházmegyei Közgyűlés!

Van szerencsém jelenteni, hogy egyházmegyénk utóbbi közgyűlése óta a következő hivatalos pénzeket továbbitottam:

Szám	Idő		Okmány szám	Megnevezés	Bevétel		Kiadás	
	hó	nap			frt	kr	frt	kr
	1895.							
1	Május	10	278	Közalapi segély 1895-ről és pedig:				
				a) egyszersmindenkori 400				
				b) missiói 850				
				c) tőke seg. járadék a lelk.-nek 245	1495	—	—	—
2	„	16	279	Missiói segély a b.-sebesi lelkésznek ...	—	—	300	—
3	„	16	279/1.	„ „ bokszegi tanitónak ...	—	—	100	—
4	„	15	279/2.	„ „ erdőhegyi lelkésznek ...	—	—	150	—
5	„	15	279,3.	„ „ radna-lippai körlelkészn.	—	—	300	—
6	„	15	279/4.	Közalapi seg. radnalippai egyháznak ...	—	—	150	—
7	„	17	279/5	„ „ pankotai egyháznak ...	—	—	50	—
8	„	15	279/6.	„ „ m.-gyoroki „ ...	—	—	100	—
9	„	15	279/7.	Tőke segély Csák József lelkésznek ...	—	—	70	—
10	„	17	279/8.	„ „ f.-tóti „ ...	—	—	49	—
11	„	24	279/9.	„ „ sonkolyosi „ ...	—	—	70	—
12	„	25	279/10.	„ „ szakáli „ ...	—	—	35	—
13	„	28	279/11.	„ „ bélzerindi „ ...	—	—	21	—
14	„	17	279/12.	Közalapi seg. cserméi s. lelk.-tanitónak	—	—	50	—
15	„	19	279/13.	„ „ szintyei „ „	—	—	50	—
16	Junius	16	338.	Államsegély 1895-ről	983	—	—	—
17	„	17	338.	„ lelkészi gyámintézetnek ...	—	—	603	—
18	„	24	345.	„ m.-gyoroki lelkésznek ...	—	—	45	—
19	„	24	345/1.	„ szakáli „ ...	—	—	45	—
20	„	24	345/2.	„ f.-tóti „ ...	—	—	45	—
21	„	25	345/3.	„ belényesi „ vallás tanitásért	—	—	40	—
22	„	27	345/4.	Államsegély cserméi lelkész-tanitónak	—	—	40	—
23	„	29	345/5.	„ sonkolyosi lelkésznek ...	—	—	45	—
24	„	29	345/6.	„ jánosfalvai tanitónak ...	—	—	30	—
25	„	27	345/7.	„ nyégerfalvai „ ...	—	—	30	—
26	Julius	1	345/8.	„ kisházai „ ...	—	—	30	—
27	„	1	345/9.	„ széplaki „ ...	—	—	30	—
				Összesen	2478	—	2478	—

Tiszteletem kifejezése mellett vagyok

N.-Szalontán, 1895. augusztus 26.

Széll Kálmán, ev. ref. esperes.

Egyházmegyénk közgyűlése ezen számadás megvizsgálására *Szathmáry Zsigmond* és *Kozma Zsigmond* lelkész, közgyűlési tagokat kérte fel, kik is megbizatásukban eljárván, jelentésüket beterjesztik s abban igazolják, hogy az 1895. május hó 10-től augusztus hó 26-ig terjedő időről összeállitott számadást megvizsgálták, a mellékelt nyugtákkal tételről-tételre összehasonlitották s azt minden tételében a lehető legpontosabban vezetettnek találták.

Egyházmegyénk közgyűlése küldöttség jelentése alapján a számadást megvizsgáltnak tekinti, *jóváhagyja* s esperesnek a *felmentvényt* a szokásos fentartással *megadja*, a számadást pedig egész terjedelmében jegyzőkönyvbe venni elhatározza s az iratok levéltárba helyezését elrendeli.

60. Olvastatott a számvevőszék következő jelentése:

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

Van szerencsém jelenteni, hogy a fenesi, szakálli, borossebesi, bokszegi, német-peregi, tenkei, cserméi és szentleányfalvai egyházgondnokok gondnoki számadásaikat, — valamint a magyar-homorogi gondnok templom épitési számadását: — beterjesztették — a 26—1895. sz. egyházmegyei végzésben foglalt utasitás szerint a hiányokat pótolták, a hibákat kiigazitották. Számadásaik most már rendben levén: részükre a felmentést megadni javasoljuk.

Nem tett eleget a k.-apátii gondnok a 26—1895. sz. végzés 4-ik pontjában feltüntetett kivánalmaknak, a mennyiben számadását ujból beküldeni elmulasztotta.“

Ezen jelentés alapján a fenesi, szakálli, borossebesi, bokszegi, német-peregi, tenkei, cserméi, szentleányfalvai gondnokoknak, valamint a magyar-homorogi templomépitési gondnoknak is, rendben levő számadásaikról, közgyűlésünk a *felmentést megadja.*

A körösszeg-apátii gondnokot pedig felhivja közgyűlésünk, hogy legkésőbb f. évi november első napjára számadását *fegyelmi vizsgálat terhe alatt* az esperesi hivatalhoz beterjeszteni el ne mulaszsza.

61. A remetei lelkészválasztásra vonatkozó beterjesztett ügyiratok szerint f. évi junius 23-án Szathmáry István n.-szalontai segédlelkész általános szavazattöbbséggel remetei lelkészszé választatott meg. Ugy a minősitett pályázók megállapitása, mint a választás törvényszerüen folyt le.

Egyházmegyénk közgyűlése Szathmáry Istvánt a 65—1875. illetőleg 64—1891. számu egyházmegyei végzésre való hivatkozással, a remetei lelkészi hivatalban megerősiti.

62 Balog Ambrus jegyző elfogadás végett ajánlja a konventi jegyzőkönyv 27—1895. szám alatt közzé tett alapszabály-tervezetét az országos ev. ref. lelkészi özvegy-árva gyámintézetnek, mint a mely a különféle kivánalmak lehető figyelembe vételével szerkesztetvén, a *közóhajtásnak most már eléggé megfelel.*

Egyházmegyénk közgyűlése az országos ev. ref. lelkészi özvegy-árva gyámintézet alapszabály tervezetét általánosságban és részleteiben elfogadja.

63. Olvastatott a Nagy-Váradon létesitendő internatus ügyében az 1895. aug. 15-én Nagy-Váradon tartott értekezlet jegyzőkönyvének 2-ik száma, a mint következik:

„A létesitendő internatus czéljára ujabban készitett épületi tervrajz bemutatása kapcsán olvastatott a debreczeni és miskolczi ev. ref. internatusokat meglátogató küldöttek jelentése.

Értekezlet a bemutatott tervrajzot, mely a Jakab M.-utcza felőli részen a kiküldöttek által adott tervezettől eltérőleg a rendelkezésre bocsátott teleknek kellő figyelembe vételével a kettős (dupla) épület helyett egyszerü szárnyépitkezést tüntet fel — mint a létesitendő internatus czéljának teljesen megfelelőt — elfogadja.

Az épület belső beosztását illetőleg azonban, a tervező épitész által eszközölt beosztást, akként változtatja meg, a mint a kiküldöttek jelentésében több figyelemre méltó szempontból ajánltatik. Minélfogva tehát a felügyelő igazgatónő nappali, s egyszersmind elfogadó vagy irodai helyiségül is szolgáló szobája — valamint az ebédlő — természetesen a pinczézet megváltoztatásával, az épület Köröspart utczai részébe helyezendő át, mivel tanuló helyiségnek az udvarra néző oldal inkább alkalmas, a menynyiben idegen dolgok a növendékek figyelmét ott kevésbbé vonják el és kötik le.

Kivánatos továbbá, miként a jelentés is hangsulyozza, hogy az éjszakai felügyelet érvényesülése végett a növendékek hálóterme a felügyelők alvó szobája mellett közvetetlen feküdjék. Ez okból, a tervrajzon ennek közzé ékelt mosdó és öltöző szobák mellőztetvén: a két nagy hálóterem számára az épület megtörési szegletében egy közös mosdó és öltöző rendeztessék be, a melynek czélszerü bebutorozása a vizvezeték kombináczioba vonásával kifogástalanul eszközölhető. Az igy felszabadult egyik mosdó helyiség aztán lehetővé teszi, hogy az intézet rendelkezésére két betegszoba álljon, egyik a könnyebb, másik a ragályos betegek elhelyezésére.

A beteg szobák pedig a szárny épület végén oly formán helyezendők el, hogy a tervrajzon utólsónak jegyzett fürdő helyét a fertőző betegek szobája foglalja el, minek következtében az izolálás tökéletesen keresztül vihető. a fürdőszoba a két beteg szoba között helyeztetvén el.

Hogy pedig a közelebbről érdekelt egyházmegyék közgyűlése a bemutatott tervrajzot betekinthesse és megvizsgálhassa: a tervező épitész, ha mindjárt dijazás mellett is, a tervrajznak még egy másik példányban való

elkészitésére felkérendő, valamint arra is, hogy a költség-előirányzatot arra nézve is pótolja, vajjon az épület mennyezetének telt gerendázása vagy vas hevederekre alkalmazása milyen összeget tenne ki?

Az érdekelt egyházmegyék egyben arra is felhivandók, hogy a f. évi őszi gyűléseikből jegyzőkönyvi felterjesztéseik kapcsán a megvizsgált tervrajzot az egyházkerületi közgyűléshez küldjék be, kérvén, hogy a már kilátásba helyezett 10,000 frt segélyösszeg folyóvá tételével az épitkezésnek az 1896-ik év tavaszán megkezdhetése lehetővé tétessék.

Abban az esetben, ha ugy az érdekelt egyházmegyék közgyűlése, mint az egyházkerület a felterjesztett és a fenti módon megváltoztatott tervrajzot helybenhagyja: a központi végrehajtó bizottság a további lépések megtételére már ez alkalommal felhivatik.

A beterjesztett küldöttségi jelentést az értekezlet tudomásul vevén: egész terjedelmében a jegyzőkönyvbe felvétetni rendeli és a küldötteknek az ügy iránti meleg érdeklődésről tanuskodó, buzgó eljárásukért köszönetet mond.“

Ezután jegyző előterjeszti, hogy a Knapp Ferencz nagyváradi épitész által készitett költségvetés eredménye következő:

I. Föld-, kőmives- és cserepes munka... ...	16,069	frt 05 kr.
II. Ács munkára	3039	„ 02 „
III. Vegyes munkák	5468	„ 31 „
IV. Szobafestő munkák...	200	„ — „
V. Kályhák és takarék tüzhely	600	„ — „
összesen	25,376	frt 38 kr.

Huszonötezerháromszázhetvenhat forint és 38 kr.

Ugyanezen épitész által készitett pótköltségvetés eredménye az eredetileg tervezett vak-gerenda mennyezet megváltoztatása esetén:

I. Ha tele gerenda mennyezet készittetik:

1. A költségvetés összege	25,376	frt 38 kr.
2. Többleti különbözet	360	„ — „
összesen	25,736	frt 38 kr.

II. Ha boltozott mennyezet készittetik vasgerendával:

1. A költségvetés összege	25,736	frt 38 kr.
2. Többleti különbözet	2735	„ 26 „
összesen	28,111	frt 64 kr.

Ezen különböző mennyezetekre vonatkozólag a tervet és költségvetést készitő épitésznek véleménye az, hogy ő szerinte a teljesen gerendázott mennyezet, a gyakorlat által mutatott tapasztalat alapján, azért nem ajánlható, mert az épületnek nem erősbitésére, hanem ellenkezőleg gyengitésére szolgál. Tüzbiztonsági szempontból is mögötte áll az eredetileg tervezett vak-gerenda mennyezetnek.

A költséget tetemesen — 2735 frt 26 krral — emelő vas-gerendák használata és alkalmazása csak azon esetben volna czélszerü és indokolt, hogy ha a földszintes épületek később emeletre vétele terveltetnék, mert ez esetben a munkálat kevesebb költséggel, kevesebb bontással és gyorsabban fog megvalósitható lenni, annyival inkább, mert a falak tervezete már most ugy készült, hogy az emeletet mindenkor kibirhassa.

Egyházmegyénk közgyűlése a N.-Váradon létesitendő internatus czéljára emelendő épületnek bemutatott tervezetét az értekezlet által *kellően indokolt változtatások megtétele mellett*, — valamint a költség-előirányzatot is *elfogadja*.

A vasgerendázatu mennyezet alkalmazását, még a feltüntetett költség többlet mellett is, pártolja.

Ezen tervezetet és költségvetést végső jóváhagyás végett azon tiszteletteljes kérelem mellett terjeszti fel a főtiszteletü egyházkerületi közgyűléshez, hogy a már 176—1895. számu végzésében *a tüzkármentesitési pénztárból épitkezési czélokra kilátásba helyezett* 10,000 forintot *folyóvá tenni kegyeskedjék*, hogy az épitkezés a jövő 1896-ik év tavaszán már megkezdhető legyen.

64. Beterjesztetett az egyházmegyei tanitói segély-egylet mult évi állapotáról szóló elnöki jelentés s ennek kapcsában a segély-egyleti választmány által megvizsgált és helyben hagyott pénztári számadás az 1894. május 1-től 1895. május 1-ig terjedő időről.

Miután a tanitói segély-egylet választmánya s közgyűlése a beterjesztett jegyzőkönyvi kivonat szerint a pénztári számadást *saját hatáskörében* megvizsgálta, s azt jóváhagyva a pénztárnok részére a fölmentést megadta: a felolvasott elnöki jelentés tudomásul vétetik.

65. A bihari ev. ref. egyházmegyébe kebelezett, kismarjai lelkész Bódogh János és egyházmegyénkbe kebelezett, bajji lelkész Leelőssy István, miután kölcsönösen megegyeztek abban, hogy jelenlegi lelkészi állomásukat megcserélik: az iránt kérelmeznek, hogy cseréjüket egyházmegyénk közgyűlése hagyja jóvá és hatóságilag erősitse meg.

A kismarjai presbyterium 1895. aug. 4-én Szabó Károly bihari esperes elnöklete alatt tartott ülésének beterjesztett jegyzőkönyve szerint, — valamint a bajji presbyterium 1895. julius 8-án tartott ülésének jegyzőkönyve szerint a tervezett cserébe beleegyezik; illetőleg a kismarjai presbyterium Bódogh János jelenlegi lelkészét szivesen elbocsátja és Leelőssy Istvánt kismarjai lelkészül örömmel és egyhangulag elfogadja; a bajji presbyterium sajnálattal ugyan és eddigi lelkészi működése által szerzett érdemeinek hálás elismerése és jegyzőkönyvi megörökitése mellett Leelőssy István távozásába belenyugszik és Bódogh Jánost lelkészül elfogadja, *de*

csak azon kikötés mellett, hogy a változás költségei a bajji egyházat legkevésbbé sem terhelhetik.

Mindkét lelkész kölcsönös és kötelező nyilatkozatát beterjeszti a felől, hogy a bihari és nagy-szalontai egyházmegye lelkészi gyámintézeténél szerzett jogaikat, s ugyanazon gyámintézetekkel szemben fenálló kötelezettségeiket, cseréjük egyházhatósági jóváhagyása esetén, folyó évi október hó első napjától fogva egymásra kölcsönösen átruházzák.

Egyházmegyénk közgyűlése folyamodó lelkészek cseréjét — az *érdekelt presbyteriumok beleegyezése alapján*, — a bajji presbyterium azon kikötésének épségben tartásával, hogy a *bajji egyházat a változás költségei nem terhelhetik*, tehát annak teljesitését Bódogh János magára vállalja és hordozni köteles: az egyházi törvény 193. §-a értelmében véglegesen jóváhagyja. Leelőssy Istvánt a nagyszalontai ev. ref. egyházmegye kötelekéből elbocsátja és ezen egyházmegyében levő ev. ref. lelkészi gyámintézet tagjai közül való kilépését tudomásul veszi. Bódogh Jánost a bajji lelkészi állomáson f. évi október elsőtől fogva törvényesen megerősiti és őtet cserélő társának egyházmegyénk lelkészgyámintézeténél szerzett jogainak gyakorlására és élvezetére felhatalmazza s ugyanazon gyámintézet iránt, alapszabály szerint beálló kötelezettségeinek teljesitésére utasitja; *s ugy a személyére*, mint a *bajji egyházra* ezen változás miatt esedékes *bekebelezési dijnak* 3 hónap alatti *befizetésére kötelezi.*

66. A gyantai ev. ref. presbyterium az egyházközségi közgyűlés által is elfogadott, templomuknak pléhvel való befedése, csatornázása, a toronynak villámháritóval ellátására s roskadozó katedrájuknak megerősitésére vonatkozólag Rimanóczy Kálmán mérnök-épitész által készitett levél alakjában hozzájuk küldött tervet és költségvetést.

A terv és költségvetés szerint a munkához szükséges anyag beszerzési ára és a munka-dij fuvar nélkül 1226 frt 18 krt tesz. Az épitést 1896. év tavaszán tervezik.

Beterjesztik továbbá az elfogadott pótadó kivetési lajstromot.

Engedélyezni kérik az immár szükségessé vált épitkezést s jóváhagyatni kérik az épitkezéshez szükséges költség, mint rendkivüli adónak az egyházi tagokra a beterjesztett kimutatás alapján ktvetését.

Az épitési költség a folyó és a jövő 1896. évre vettessék ki s felét ez évben, másik felét a jövő évben kivánják beszedni. A két évre együtt 20 kr épitési költséget állapitottak meg, minden eddig szedett liter buza, mint egyházi adó után.

Fellebbezés a presbyterium és egyházközségi közgyűlési határozat ellen *nem adatott.*

Bár nincsen indokolva, hogy az 1226 frt 18 kr. épitési

költség fedezetére, a melyhez ugyan még a fuvar költségek jönnek, 1963 frt 40 krt vetett ki a presbyterium, mégis tekintve azt, hogy a régi tető fed-anyag leszedése s ujólagos befedése által kőmüves munka és esetleg ács munka is fog előállani, egyházmegyénk közgyűlése készséggel erősiti meg a presbyterinm és egyházközségi közgyűlési határozatokat, jóváhagyja a beterjesztett terv és költségvetés szerinti épitkezést s engedélyezi az 1963 frt 40 kr. rendkivüli szükségletnek a folyó 1895. és a jövő 1896. évben kivetését és beszedését.

Mennyiben pedig a vett értesülések szerint a gyantai templom-fedélzet roskatag állapotban van, utasittatik a presbyterium, hogy az épületet *azonnal vizsgáltassa meg*, s tegyen az esperesi hivatalhoz jelentést a teljesitett vizsgálat eredményéről.

67. A sonkolyosi presbyterium nevében, sonkolyosi lelkész beterjeszti jóváhagyás végett azon bérszerződést, mely egyrészről a magyar királyi kincstár képviseletében *Sipos Orbán* királyi tanfelügyelő, mint bérbe vevő, másrészről a sonkolyosi ev. ref. egyháztanács mint bérbeadó között oly feltétel mellett köttetett, hogy a sonkolyosi ev. ref. egyháztanács bérbe adja a magyar királyi kincstárnak állami elemi leányiskola helyiségül 10 év tartamára évi 80 frt haszonbér mellett azon 48 □ méter nagyságu iskolatermet, melyet a sonkolyosi ev. ref. egyház a tulajdonát képező azon telken épit, mely telket állami elemi iskola czéljára szintén a magyar királyi kincstár birja haszonbérben, hol a most meglevő épület hasonló körülmények között és feltételek mellett emeltetett.

A bérbe vevő magyar királyi kincstár a 10 évre eső 800 forint bérösszeget a bérbeadó sonkolyosi egyház megbizottjának a kurátornak kezeihez az *épület átvételekor előzetesen és egyszerre lefizetni köteles.*

Egyházmegyénk közgyűlése utasitja a sonkolyosi presbyteriumot, hogy az épités alatt levő 48 □ méter nagyságu, bérbe adni szándékolt iskola-terem tervrajzát és költségvetését az esperesi hivatalhoz *azonnal terjeszsze be* és ha a költségelőirányzat az átvételkor egyszerre lefizetendő 800 frt összeget *meg nem haladja*: közgyűlésünk felhatalmazza az esperesi hivatalt, hogy a beterjesztett szerződést *egyházhatóságilag hagyja jóvá* és végső megerősités kinyerése czéljából a főtiszteletü egyházkerületi közgyűlésre terjessze fel.

68. Szentleányfalvi lelkész és gondnok beterjesztik az 1895. évi augusztus hó 18-án tartott egyháztanács gyűlés 64. sz. határozatát.

Jelentésükben előterjesztik, hogy iskolájuk államivá tétele iránt a miniszteriumhoz folyamodtak, a miniszterium azonban kijelentette, hogy

ez idő szerint Szentleányfalván állami iskolát nem állit, hajlandó azonban az iskolát *államilag* segélyezni.

A presbyterium elhatározta, hogy állami segélyért kérvényez s ezen szándékához az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyását kéri.

Egyházmegyénk közgyűlése ismerve a kedvezőtlen anyagi viszonyokat, melyben a szentleányfalvi egyház szenved, készséggel adja meg a jóváhagyást a 64 – 1895. sz. egyháztanácsi határozathoz s utasitja a presbyteriumot, hogy kérvényüket szabályszerüen felszerelve terjeszszék fel a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz Aradmegye közig. bizottsága utján.

69. Dobray Ferencz lelkész jelentést tesz a fenesi 2-dik iskola ügyében az összes presbyterek nevében, s a folyó évi augusztus hó 18-án tartott presbyteri gyűlésük eredményeként jelenti, hogy az egyház a templommal átellenben alkalmas helyen 145 forintért iskolahelyet vásárolt, az iskola épület tervében megállapodott, az épitési költség fedezéséről gondoskodott, a tanitói fizetést 300 forintban megállapitotta, s igéri, hogy a tanitói dijlevelet 1896. tavaszán tartandó egyházmegyei közgyűlésünkhöz beterjesztendi s a tanitói állásra pályázatot hirdetve, a 2 dik iskolát 1896. szeptember 1-én megfogja nyitni. Végül, hogy a tanitónak tisztességesebb javadalmat adhasson az egyház, legalább évi 100 frt állandó államsegély kieszközlését kéri.

Egyházmegyénk közgyűlése helyeslőleg veszi tudomásul, hogy 17/1895. sz. a. a fenesi 2-dik iskola felállitása tárgyában hozott végzését a fenesi presbytérium foganatositani törekszik, s utasitja az egyház elöljáróit, hogy a telekvásárlás tárgyában kötött adásvevési szerződést, az épitkezés tervrajzát, költségvetését, a költség fedezetének kimutatását, valamint a tanitói dijlevél szabályszerüleg kiállitott 3 példányát terjeszsze föl egyházmegyénk közelebb tartandó közgyűléséhez; kijelentvén egyuttal azt is, hogy államsegély kérvénye csak ugy lesz kedvezőleg elbirálható, ha a szervezett tanitói állomást okleveles tanitóval töltheti be az egyház.

70. Az erdőgyaraki presbytérium a 38/1895. sz. egyházmegyei közgyűlési határozattal jóváhagyott lelkészi és tanitói módositott dijleveleket 3—3 példányban, továbbá a régi dijleveleket, végre a módositott dijlevelek elfogadásáról tanuskodó lelkészi és tanitói nyilatkozatokat a vett meghagyásra beterjeszti.

A 28/895. sz. egyházmegyei végzéssel jóváhagyott lelkészi és tanitói dijleveleket az egyházi törvények 53. §-ához képest végmegerősités végett pártolólag terjeszti fel egyházmegyei közgyűlésünk a főtiszteletü egyházkerületi közgyűlésre.

71. Az erdőgyaraki ev. ref. presbyterium beterjeszti az 1895. évi január hó 27-én tartott gyűlése határozatát, mely szerint a felfogó csatorna czéljaira a Feketekörösi Ármentesitő Társulat által elfoglalt 492 □ öl után négyszög ölenként megajánlott 20 kr. kisajátitási összeget elfogadja.

A beterjesztett presbyteriumi határozatot egyházmegyei közgyűlésünk megerősiti, az esperesi hivatalt a beterjesztendő kisajátitási szerződésnek az egyházmegye nevében jóváhagyására s megerősitésére felhatalmazza, utasitja e végből az erdőgyaraki ev. ref. presbyteriumot, hogy a kisajátitási szerződést állittassa ki, s az esperesi hivatalba terjeszsze be. Utasitja továbbá, hogy a beveendő vételárat 98 frt 40 krt gyümölcsözőleg kezelje s arról mint az egyház elidegenithetetlen törzsvagyonáról évről-évre számot adjon.

72. A boros-sebesi ev. ref presbyterium beterjeszti az 1895. julius hó 28-án tartott presbyteri és egyházközségi közgyűlésről III. és 3. sz. a. hozott határozatokat, mely szerint az évtizedek óta gyakorlatban volt cultus adót, mint az állami egyenes adó 40%-át kérik jövőben is fentartani s illetőleg az ez alapon kivetett részletes egyénenkénti kimutatást egyházhatóságilag megerősiteni.

Egyházmegyei közgyűlésünk a boros-sebesi egyház azon eddigi gyakorlatát, mely szerint cultus adó képpen az állami egyenes adó 40%-át vetette ki az egyházi törvény 245. §-a értelmében jóváhagyja és jövőre nézve is kötelezővé teszi, megerősitvén az e tárgyu egyénenkénti kivetést.

73. Pankotai lelkész, boros-sebesi felügyelő lelkész beterjeszti a boros sebesi presbyterium több rendü gyűlési jegyzőkönyveit, melyben nevezett presbyterium bizonyos egyházi földrészlet — füzes rész — tulajdon jogának vitásságát jelenti s egyházmegyénk közgyűlésétől tanácsot és oltalmat kér.

A tulajdonjogot a kérdéses földrészletben a Gróf Wenkheim uradalom, illetőleg ennek tiszttartója tette vitássá, a füzes rész birtokában az egyház benn van, a presbyterium által kiküldött bizottság a hitel telekkönyvet és térképet betekintvén, ugy találta, hogy az az egyház nevén van, az uj kataszteri felvételnél azonban a grófi uradalom elődje Gróf Waldstein birtokául vétetett volna fel.

A kataszteri becslő biztos azt javasolta a presbyteriumnak, hogy perutján lépjen fel a kérdés alatti füzes rész tulajdonjogának tisztázása iránt.

Mivel a beterjesztett közgyűlési határozatok csak állitanak, de semmit nem bizonyitanak, egyházmegyénk közgyűlése ezuttal sem a felhatalmazást a per megindítására, sem a tanácsot netáni egyébb jogi lépések megtételére kellő tájékozás hiányában meg nem adhatja, hogy azonban a

boros-sebesi egyháznak a kérdéses földrészlethez való tulajdonjoga hallgatás folytán veszélynek kitéve ne legyen, egyházmegyénk közgyűlése felkéri és megbizza Méltóságos Fábián László tanácsbiró és Dr. Weidenfeld István aradi gondnok urakat, hogy a jelentés és az e mellett levő presbyteriumi végzések alapján a boros-jenői kir. telekkönyvi hatóság, továbbá az aradi kataszteri helyszinelési felügyelőségnél, vagy a pénzügy igazgatóságnál az ügy állásáról tájékozást szerezvén, a boros-sebesi ev. ref. presbyteriumot a további teendőkre nézve utasitani, a presbyteriumot az ügy tisztázásában segiteni sziveskedjenek.

A presbyteriumot pedig utasitja, hogy az ügy felvilágotitásával megbizottak rendeletére küldötteiket megnevezzék, szükség esetén küldötteiket ügyvéd vallásra is meghatalmazzák.

74. A fenesi presbyterium sürgős jelentést terjeszt egyházmegyénk közgyűlése elé s kéri engedtessék meg, hogy a lelkészi, eddig mihasznot sem hajtó, hepe-hupás, gödrös, menedékes földből 2 holdnyi 4—5 forint holdankénti évi haszonbér mellett tégla- és cserép-égetésre, egy a községben cserép-gyárat felállitani szándékozó Guttman nevü belényesi polgár részére haszonbérbe kiadassék.

Mielőtt egyházmegyei közgyűlésünk e tárgyban érdemi határozatot hozna, felkéri és megbizza Benedek László tanácsbiró urat, hogy a helyszinén beható tájékozást szerezvén, arról az esperesi hivatalhoz jelentést tegyen.

75. Bélzerindi lelkész és gondnok beterjesztik a presbyterium és egyházközségi gyűlés üléseinek folyó évi május hó 19-én kelt 2. sz. határozatát, mely szerint az egyházmegyei 36/895. számu végzésnek megfelelőleg osztályos adót hoztak be s 9 osztályt állapitottak meg.

Az I-ső osztályba a napszámosokat.
A II-ik osztályba azon lakhelylyel birókat, kiknek zsellér illetményük nincsen
A III. osztályba a volt zselléreket.
A IV. „ az $^1/_{16}$ telkeseket.
Az V. „ a $^2/_{16}$ „
A IV. „ a $^3/_{16}$ „
A VII. „ a $^2/_8$ „
A VII. „ a $^3/_8$ „
A IX. „ a $^4/_8$ „ vagy ennél nagyobb vagyonnal birókat osztották be.

Az	I-ső osztálybeliek fizetnek	—	frt	60	krt	¼	v. buzát	¼	v. aljgabonát.
A	II.	„	„	—	„	70	„	⅜	„	⅜	„	„
A	III.	„	„	—	„	90	„	½	„	½	„	„
A	IV.	„	„	1	„	20	„	¾	„	¾	„	„
Az	V.	„	„	1	„	50	„	1¼	„	1¼	„	„
A	VI.	„	„	1	„	80	„	1¾	„	1¾	„	„
A	VII.	„	„	2	„	35	„	2¼	„	2¼	„	„
A	VIII.	„	„	2	„	80	„	2¾	„	2¾	„	„
A	XI.	„	„	3	„	20	„	3¼	„	3¼	„	„

Jelen 29 egyházi tag közül 28 tag igenlő szavazattal elfogadott adókulcsot az egyházi törvények 253. §-a alapján véglegesen megerősiti egyházmegyénk közgyűlése.

76. Beterjesztettek a következő közalapi segélykérvények:

A radna-lippai egyház épületvételből eredt 580 frt adósságának törlesztésére, illetve önerején elő nem állitható 430 frt hiányának apasztására 400 forint segélyt;

a ménes-gyoroki egyház iskola épitésből származott adósságának törlesztésére s behajthatatlan egyházi adóhátraléka leirásának fedezésére 400 frt segélyt;

a pankotai egyház 1150 frt adósságának törlesztésére s épitkezésre 250 frt segélyt;

a nyégerfalvai leány-egyház 100 forint adósságának törlesztésére, tanterme kibővitésére s iskolája kijavitására 150 frt segélyt;

Kócsa Károly pankotai lelkész, mivel a tanitói hivatalnak elkülönitésével egyedül szerény lelkészi jövedelmére lett utalva, 100 frt segélyt;

Vadas Gyula cserméi s. lelkész-tanitó, csekély jövedelmére hivatkozva 100 frt segélyt;

Szabó József szintyei s. lelkész-tanitó csekély jövedelmére hivatkozva, 100 frt segélyt kér a közalapból.

Egyházmegyénk közgyűlése a radna-lippai egyházat, mely missiói hivatást teljesit, adóssági terhekkel küzd, és csak segélyezéssel tartható fenn, addig is, mig tőkesegélyét megkaphatja, 300 frt közalapi segélyre,

a ménes-gyoroki egyházat, mely missiói őrpontján szintén adóssági terhek alatt roskadoz, 200 forint közalapi segélyre,

a pankotai egyházat, hogy idegen elemek közt fennállhasson s adóssági terhe apasztassék, 150 forint közalapi segélyre,

a nyégerfalvai leányegyházat, mely szintén idegen elemek közt, s adóssági teherrel küzdve él, 100 frt közalapi segélyre,

Kócsa Károly pankotai lelkészt, ki a lelkészi és tanitói hivatal elkülönitésével szerény lelkészi jövedelmére lett

utalva, s missiói őrpontján buzgón teljesiti lelkészi teendőit. 100 frt közalapi segélyre,

Vadas Gyula cserméi s. lelkész-tanitót, ki szintén missióilag fontos helyen kitünő buzgósággal munkálkodik, síkerrel küzdve az egyház anyagi felvirágzásáért s kitünő eredménynyel vezetve az iskolát, 100 forint közalapi segélyre,

Szabó József szintyei s. lelkész-tanitót, ki csekély jövedelme mellett is kiváló szolgálatot végez, mint tanitó az idegen felekezetü lakosok közé települt szegény sorsu egyháztagok közt, 100 forint közalapi segélyre melegen ajánlja.

77. A ménes-gyoroki egyház az országos közalap végrehajtó bizottságához intézett s presbyteri végzéssel támogatott kérvényében 2000 frt tőkesegélyért folyamodik, s ugy ez összegnek, mint a 86/1890. sz. konventi végzésben a ménesgyoroki lelkészi javadalom emelésére megszavazott 2000 forintos tőkesegélynek készpénzben kiadását kérelmezi, hogy ez összeg segélyével egyfelől adósságát törleszthesse, másfelől az egyház és a lelkészi javadalom anyagi erősitésére jövedelmező ingatlant vehessen.

Egyházmegyénk közgyűlése bármily melegen óhajtja is a ménes-gyoroki egyház anyagi megerősödését, a beadott kérvényt, melynek megszerkesztésében az egyház előljáróit az egyházuk javáért, jövőjéért égő buzgóság mellett, a mint látszik a közalapi tőkesegély természetének félreismerése vezette, — jelen alakjában nem terjesztheti föl az országos közalap végrehajtó bizottságához.

78. Hajdu Elek vadászi és Tóth István gyantai lelkész fuvardij czimen 50—50 forintot, — a szintyei leányegyház részére pedig Nagy Sándor felügyelő lelkész szintén 50 frtot kér a ref. segélyegylettől.

Folyamodók segélykérvényeit pártolólag terjeszti föl egyházmegyénk közgyűlése a főtiszteletü egyházkerület ref. segélyegyleti választmányához.

79. A pankotai egyház hivatkozva szegénységére, nyommasztó adósságára, hogy a lelkészi lakon cselédszobát, fáskamarát, istállót épithessen, 100 frt rendkivüli államsegélyért folyamodik a főtiszteletü egyházkerületi közgyűléshez.

Miután a rendkivűli államsegélyben részesülés alaki kellékei a 290/1891. sz. egyházkerületi végzésben megvannak határozva, a pankotai egyház jelen kérvénye pedig azoknak nem felel meg: folyamodó egyház jelen kérvényével elutasittatik.

80. Kócsa Károly pankotai lelkész kéri, hogy a szórványokban lakó s a pankotai anyaegyházhoz tartozó ev. ref vallásu egyháztagoknak mérsékelt egyházi adó alá vételét s az igy befolyt összegnek lelkészi fizetése javitására forditását engedélyezze egyházmegyénk közgyűlése.

Folyamodó lelkészt utasitja egyházmegyénk közgyűlése, hogy ugy az egyháztagok megadóztatásánál, mint az egyházi adó felhasználásánál, az egyházi törvények szerint járjon el.

81. Gál György komádii segédlelkész bekebeleztetését kéri.

Okmányai alapján az egyházmegye segédlelkészei közé bekebeleztetik.

82. Csató Gyula kötegyáni kántor-tanitó, Sági Péter tenkei leánytanitó, Mangu Áron n.-szalontai fitanitó, Kolozsi Géza okányi fitanitó, Csomor Béla n.-harsányi leánytanitó, Koczóh Lajos ágyai tanitó és Stiglicz Sándor m.-sasi kántor-tanitó, hivatali állásukban végleges megerősittetést kérnek.

Folyamodó tanitók, az egyházi törvények 431. §-sa alapján, s az 57—1892 sz. egyházmegyei végzés fentartásával, hivatali állásukban véglegesen megerősittetnek.

83. Tóth István szalontai illetőségü a debreczeni ev. ref. főiskola VI. gymnasialis osztályát jeles eredménynyel végzett tanuló a n.-szalontai egyházmegye alapitványára felvételét kéri.

Egyházmegyénk közgyűlése az általános jeles eredményt elért Tóth István gymnasialis tanulót az egyházmegye alapitványára ujjólag s készséggel veszi fel, az alapitvány 1895—96-ik iskolai évi kamatai élvezetére őt feljogositja s erről a debreczeni főiskola főgymnasiumi igazgatóságát jelen határozat közlésével értesiteni határozza.

84. Jelen gyűlés jegyzőkönyveinek hitelesitésére

Széll Kálmán esperes elnöklete alatt dr. Balogh Elek és Böszörményi Lajos tanácsbirák felkéretnek.

Hitelesitették Nagy-Szalontán — a Balog Ambrus és Nagy Imre által felvett jegyzőkönyvi számokat 1895. szeptember 5-ik napján, — a Hadházy Kálmán által felvett jegyzőkönyvi számokat 1895. szeptember 14-ik napján: Széll Kálmán ev. ref. esperes, Böszörményi Lajos, dr. Balogh Elek tanácsbirák.

Az 59, 66, 68, 70, 71, 72, 73, 74, 75 és 83 számokat jegyzette: *Hadházy Kálmán* világi aljegyző.

A 61, 64, 69, 76, 77, 78, 79, 80, 81 és 82 számokat jegyzette: *Nagy Imre* lelkészi aljegyző.

Az 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 62, 63, 65, 67, 84, 85, 86 és 87 számokat jegyzette: *Balogh Ambrus* lelkészi főjegyző.

Mindezen számoknak az illető jegyzők egyszersmind *előadói* is voltak.

Jegyzőkönyv

mely felvétetett a nagyszalontai ev. ref. egyházmegye 1895. augusztus 29-én Nagy-Szalontán tartott birósági ülésének jegyzőkönyvéből

Jelen vóltak: Széll Kálmán esperes és Tisza Kálmán egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: Balog Ambrus, Márk Ferencz, Nagy Imre, Böszörményi Lajos, Sipos Imre, Hajdu Elek lelkészi, — Benedek László, dr. Balogh Elek, Sántha István világi tanácsbirák.

85. Széll Kálmán elnök felhivja bíróságunkat, hogy az egyházi törvény 283. §-nak rendelkezése értelmében az időszaki tanács tagjait válaszsza meg, mert az 1894. auguszt. 16-án történt választás hatálya, egy év eltelvén, lejárt.

Egyházmegyei bíróságunk, a rendes elnökségen kivül, az időszaki tanácsba megválasztja rendes tagokul: Balog Ambrus, dr. Balogh Elek, Benedek László, — póttagokul Böszörményi Lajos, Nagy Imre, Tisza István tanácsbirákat.

86. Világi elnök Tisza Kálmán tárgyalásra kitüzi a berek-böszörményi presbyterium 14 tagja által Kutasi Ferencz tanitó ellen emelt panasz-ügyet.

A tárgyalás megkezdése előtt kimondja bíróságunk, hogy ezen ügy elbirálásában Böszörményi Lajos tanácsbiró az egyházi törvény 310. §. c) pontja értelmében részt nem vehet, mert mint vizsgáló biztos működött.

Balog Ambrus tanácsbiró, mint előadó, az ügy állását részletesen ismertetve, a bizonyitékokat bemutatva, kiemeli, hogy a Kutasi Ferencz berek-böszörményi tanitó ellen a beadványban emelt VI. rendbeli vádak közül az I., II., IV. és V. pontok részint *elévülés*, részint *bebizonyitatlan* voltuk miatt figyelembe, itélet alapjául most már nem vehetők.

Azonban nagy sulylyal esik a mérlegbe a panaszpontok III-ka, miszerint panaszlott Kutasi Ferencz tanitó, Asztalos Ferencz tanitótársát, ki még azon felül sógora is, mert *feleségeik édes testvérek* — a templomban, az iskolás gyermekek előtt — nem csak meggyalázó kifejezésekkel kisebbitette, hanem arczul is verte.

Igaz ugyan, hogy ezen ügy 1894. nov. 29-én esperes ur által békebirói uton elintéztetett, de a kikötött feltételeket Kutasi Ferencz szegte meg, a mennyiben *még csak nem is tagadja*, hogy neje irta édes anyjához a 6 ·/. alatt mellékelt levelet, melyben Asztalosné női becsülete van megtámadva.

Panaszosok részéről a tárgyalásra senki sem jelent meg, azonban a vizsgáló biztosok előtt mind a 14 panaszló presbyter megesküdött vallomására.

Panaszlott Kutasi Ferencz tanitó, elnökileg nyilatkozatra szólittatván fel: magát a terhére rótt cselekményt elismeri, s csak azt hangsulyozza, hogy az nem az iskolás gyermekek előtt történt, s a helyett hogy *felmentését kérni is megkisérlené*, Asztalos Ferencznek — általa *tettleg is megsértett tanitó társának* elmarasztalását kéri.

A tárgyalás befejeztével, biróságunk zárt ülésben következőleg

itélt:

Kutasi Ferencz b.-böszörményi tanitót az egyházi törvény 301. §. 3. és 10. pontjaiba ütköző cselekvényeért és viselkedéseért biróságunk elmarasztalja és ugyanazon törvény 303. §. c) pontja szerint, a nagyszalontai ev. ref. egyházmegye „tanitói segély-egylete“ javára 3 hónap alatt lefizetendő 50 frt az az ötven forint pénzbirságra és ezen kivül 22 frt az az huszonkét forint vizsgálati költség megtéritésére itéli.

Indokok:

a) Kutasi Ferencz elmarasztalt tanitó az A) alatt mellékelt jegyzőkönyv szerint irásban kötelezte ugy magát, mint családjának tagjait, *tehát feleségét is*, hogy a megkötött békét meg nem bontja, mit azonban meg nem tartván, az első és másodfoku büntetés mellőzésével a harmadik foku büntetést kellett alkalmazni, annyival inkább, mert igéretének megszegése esetén, *önmaga kötelezte magát* 50 frt pénzbirságra.

b) Tanitó társának és sógorának tettleges bántalmazása által, nem csak közbotrányt okozott, hanem a *tanitói tekintélyt is lealacsonyitotta*, mind önmagában, mind megbántott tanitó társában, — s midőn a sérelmes fél nemcsak megbocsátott, hanem a világi biróság előtt folyamatba tett rágalmazási és becsületsértési pert *még anyagi megterheltetése mellett is*, vissza vonta: elmarasztalt Kutasi Ferencz még azután sem mutatta semmi jelét annak, hogy cselekedetét megbánta vólna, sőt a biróság előtt tett nyilatkozatával és viselkedésével igazolta azt, hogy elkövetett megalázó cselekedetét *sem nem bánja, sem nem szégyenli, hanem*

inkább dicsekedve emlegeti, — s igy az intés és feddés mellőzésével a harmadfoku büntetés alkalmazására nagyon is rászolgált.

c) A vizsgálati költségben 22 frtban szintén elkellett marasztalni az egyházi törvény 346. §-a értelmében.

Ezen itéletet világi elnök nyilt ülésben élő szóval kihirdette s Kutasi Ferencz fellebbezését bejelentette.

87. Tárgyalás alá vétetett a komádii presbyterium nevében Kiss Sándor ottani tanitó ellen beadott panaszkérvény.

Mielőtt a részletes tárgyalást megkezdené bíróságunk, kimondja: hogy Balogh Ambrus és Sántha István tanácsbirók az egyházi törvény 310 §. c), — Márk Ferencz tanácsbiró pedig a 310. §. b) pontja értelmében az ügy elbirálásában részt nem vehetnek, mert előbbiek mint vizsgáló biztosok, — utóbbi pedig az egyik vádlóként szereplő Nagy Dániel komádii lelkészszel elsőfoku sógorsági viszonyban áll.

Böszörményi Lajos tanácsbiró, mint elnökileg megbizott előadó, részletesen ismerteti az ügy állását, s a beadott panaszkérvényt, melynek alapjául azon körülmény szolgált, hogy a legutóbbi évzáró vizsgálaton a Kis Sándor vezetése alatti iskola ismét gyengének találtatott; e mellett a mulasztások oly nagymérvüek voltak, hogy a tankötelesekből 70% nem volt jelen sem a közvizsga, sem a kanonika vizitáczió alkalmával, mi egyedül a panaszlott hanyagságának tulajdonitható, mert mig az ő iskolájából 73, — addig a többi 4 iskolából összesen 41 volt a közvizsgán meg nem jelenő tanulók száma.

Kis Sándor ugy az esperethez intézett beadványában, mint a bíróság előtt azzal védekezett, hogy a nagymérvü mulasztásoknak nem ő az oka, — hanem a presbyterek közül négyen, mint az ő *személyes ellenségei* arra bujtogatták a szüléket, hogy gyermekeiket iskolába ne küldjék s e mellett a lelkész is ad a növendékeknek engedélyt a távozásra, kik aztán végképen kimaradnak az iskolából.

Vádlott ezen állitását a lelkész és presbyterek határozottan tagadják és visszautasitják.

Miután a bíróság meggyőződött arról, hogy a vádlott és panaszlók ezen ülésre szabályszerüen meghivattak, zárt ülésben következőleg

itélt:

Kis Sándor komádii tanitó az egyházi törvény 301. §. 7. pontja értelmében vétkesnek nyilvánittatik és ezért az egyházi törvény 303. § b) pontja szerint feddésre és az okozott 11 frt 64 kr, azaz Tizenegy forint 64 kr eljárási költségek 15 nap alatti megfizetésére itéltetik.

Indokok:

Vádlott semmivel sem tudja igazolni azt, hogy a nagymérvü mulasztások nem az ő, hanem a lelkész és presbyte-

rek hibájából történtek volna; sőt bár a presbyteri gyűlésben megigérte, hogy elő fogja állitani azon szüléket, kik az ő ellenségei által bujtogatva lettek és a kiknek a lelkész gyermekeik számára távozási engedélyt adott: mindazon által sem a vizsgálatra kiküldött tanácsbirák, sem az egyházmegyei bíróság elé *egyetlen tanut sem állitott.*

Ezzel szemben kétségtelenül bizonyos az, hogy vádlott a mulasztók kimutatásának beterjesztésénél több izben hanyagul járt el; ezért már a 15 1895 számu egyházmegyei végzésben „utasittatik, hogy a mulasztók kimutatását a törvényben megszabott időben, tehát két hetenként pontosan terjeszsze be az iskolaszéki elnökséghez.“

Most elmarasztalt tanitónak iskolája több izben gyengének találtatott a körlátogatók és a kanonika vizitacziót teljesitők által, — s mivelhogy ezért a 24—1891. sz. egyházmegyei végzésben nem csak megintve, hanem határozottan „*megróva*“ lett: most már a feddést mint másodfoku büntetést kellett alkalmazni.

A felmerült költségekben pedig a 346. §. alapján, mint vesztes fél marasztaltatott el.

Ezen itélet a bíróság világi elnöke által nyilvánosan kihirdettetvén: ellene Kis Sándor felebbezését bejelentette.

Széll Kálmán,
e. elnök.

Balog Ambrus,
e. m. főjegyző.

Tárgymutató.

52. Gyűlési képviselők igazolása. B. A.
53. A meg nem jelenőkről jelentés. B. A.
54. Tanácskozás sorrendjének megállapitása. B. A.
55. Esperesi jelentés a törvénysnerü egyházlátogatásról B. A.
56. „ „ az elnökileg elintézett ügyekről. B. A.
57. „ „ a skontro ügyekről. B. A.
58. Sántha István lemondása. A szavazatok elrendelése. B. A.
59. Esperes számadása a hivatalos pénzekről. H K.
60. Számvevőszék jelentése. B A:
61. Szathmári István remetei lelkészszé választatik. N. I.
62. Az országos lelkészi gyámintézet tervezete elfogadtatik. B. A.
63. A nagyváradi protestáns internatus ügye. B A.
64. Jelentés a tanitói segély-egyletről. N. I.
65. Bajji és kismarjai lelkészek csereügye. B. A.
66. Gyantai templom javitás ügye. H. K.
67. Sonkolyosi leányiskola épület bérszerződése. B. A.
68. Szentleányfalvai iskola államsegély ügye. H. K.
69. Fenesi második iskola ügye. N. I.
70. Lelkészi és tanitói dijlevek. Erdő-Gyarak. H. K.
71. Erdő-gyaraki kisajátitás. H. K.
72. Boros-sebesi egyházi adó ügye. H. K.
73. Fűzes-részi föld ügye Boros Sebes. H. K.
74. Lelkészi föld bérbeadása Fenesen. H. K.
75. Bélzerindi egyházi adó ügye H. K.
76. Közalapi segélykérvények. N. I.
77. Ménes-gyoroki egyház tőkesegély ügye. N. I.
78. Ref. segélyegyleti kérvények. N. I.
79. Pankotai egyház kérelme rendkivüli államsegélyért. N. I.
80 Pankotai egyház a filiákban lakóktól egyházi adót szedhet N. I.
81. Gál György komádii s.-lelkész bekebeleztetik. N. I.
82. Csató Gyula, Sápi Péter, Mangu Áron, Kolozsi Géza, Csomor Béla, Koczók Lajos, Stiglicz Sándor tanitók állásukban megerősittetnek. N. I.
83. Tóth István e. m. ösztöndijra felvétetik. H K.
84. Hitelesitő bizottság kiküldése. B. A.
85. Időszaki tanács megalakitása B. A.
86. Kutasi Ferencz b.-böszörményi tanitó fegyelmi ügye. B. A.
87. Kis Sándor komádii tanitó fegyelmi ügye. Böszörményi Lajos.